

После разговора у Техерану у којима су учествовали лидери Ирана, Турске и Бразила, Иран је прихватио да шаље у иностранство део свог нискообогашеног уранијума на даље обогашивање.

Иранско министарство спољних послова је саопштило да је Техеран спреман да у Турску пребази 1200 килограма нискообогашеног уранијума.

Иран ће заузврат добијати гориво за нуклеарни реактор који се, како се наводи, користи у истраживачке сврхе.

Споразум су у Техерану потписали Махмуд Ахмадинежад, Реџеп Таип Ердоан и Луис Ињацио Лула да Силва.

Ирански председник је том приликом позвао светске лидере да отпочну нове преговоре о иранском нуклеарном програму, док турске власти истичу да сада више нема потребе да се Ирану намећу нове санкције Уједињених нација.

Скепса Запада

Дописник ВВС-ја из Ирана, тренутно у Лондону, истиче да су западне земље скептичне према том споразуму, који не решава кључни проблем на који се односи читав низ резолуција Савета безбедности, а то је захтев да Техеран у потпуности обустави свој програм обогашивања уранијума.

Француски министар спољних послова Бернар Кушнер истакао је да је у Савету безбедности постигнут напредак у погледу јачања санкција против Ирана. Немачка влада је, пак, саопштила да ништа не може да надомести договор Ирана и агенције УН за нуклеарну енергију, ИАЕА.

Димитри Перикос, бивши директор једног од одељења ИАЕА, каже за ВВС да је важно анализирати детаље данашњег споразума:

"Основа споразума заправо је иста као и код оног који је требало да буде постигнут у октобру између Ирана и Међународне агенције за атомску енергију. Према плану, Иран је требало да уранијум на обогаћивање шаље у Русију. Потом би се тако обогаћени уранијум пребацивао у Француску, на прераду у нуклеарно гориво. То гориво би најзад било враћено у Иран. Читава ствар је, међутим, пропала, јер је Иран захтевао да се размена нискообогаченог уранијума и нуклеарног горива изврши на иранској територији."

Иран је недавно покренуо озбиљну дипломатску офанзиву против најављеног поштравања санкција, па је ирански шеф дипломатије посетио свих 15 земаља чланица Савета безбедности.

ВВС-јев дипломатски уредник напомиње да су и Турска и Бразил тренутно у Савету безбедности. Те две земље су данашњим споразумом са Ираном добиле већи утицај у оквиру извршног тела светске организације, када се евентуално буде гласало за или против нових санкција. Турска и Бразил не би могли да измене исход гласања, напомиње наш дописник, али би - ако гласају против - угрозиле јединственост Савета безбедности у погледу санкција, на чему инсистирају Американци.

VOA: Техеран пристао да Турска и Бразил обогаћују ирански уранијум

Према споразуму постигнутом са Турском и Бразилом, Иран би требало да преда више од 1200 килограма нискообогаченог уранијума Турској, у замену за обогаћено нуклеарно гориво погодно за коришћење у иранском реактору за медицинска истраживања. У фебруару, Међународна агенција за атомску енергију је прорачунала да Иран има залиху од 2065 килограма нискообогаченог уранијума.

Тренутно није познато где би било обављено даље обогаћивање иранског уранијума.

Шеф иранске дипломатије, Манучер Мотаки, саопштио је данас у Техерану да ће информацију о постигнутом договору упутити Међународној агенцији за атомску енергију до краја ове недеље.

“Детаљи о размени биће описани путем писаног споразума и одговарајућег аранжмана између Ирана и групе у Бечу, који су обећали да ће обезбедити 120 килограма горива потребног за нуклеарни реактор за медицинска истраживања у Техерану,” рекао је Мотаки.

Уколико споразум буде спроведен, то би могло да смањи притисак за увођење четврте рунде санкција Уједињених нација Ирану. САД и друге земље су забринуте да Иран настоји да развије нуклеарно оружје, за чију производњу је потребан високообогатен уранијум. Иран то пориче, истичући да његов нуклеарни програм има искључиво мирнодопску сврху.

Оквир постигнутог договора сличан је прошлогодишњем предлогу Међународне агенције за атомску енергију, осим што су у том предлогу Русија и Француска именоване као земље које је требало да обезбеде поменути размену и обогативање иранског уранијума.

Међународне силе се надају да би изношењем уранијума из Ирана добиле довољно времена да приволе Техеран да дозволи пуну инспекцију свог нуклеарног програма од стране Међународне агенције за атомску енергију. Иран је у почетку пристао на такав споразум, али је месецима после тога изражавао разне степене преданости договору, предлажући алтернативне опције, укључујући обављање размене нуклеарног материјала у самом Ирану.

Иран сматра Турску и Бразил за прихватљивије партнере делимично због тога што су се противили завођењу додатних санкција. Најновији споразум омогућава Ирану да одлучује у коју земљу ће његов уранијум бити извезен.

(BBC, VOA)